

FM: Neskatoties uz lēnāku ekonomikas izaugsmi, kopbudžeta ieņēmumi iekasēti tuvu plānotajam apjomam

Publicēts: 31.01.2018.

Konsolidētajā kopbudžetā šā gada deviņos mēnešos uzkrātais pārpalikums 176,0 miljonu eiro apmērā ir par 138,6 miljoniem eiro jeb 44,1% mazāks nekā pērnā gada janvārī-septembrī. Pārpalikums vērojams gan valsts budžetā, gan pašvaldību budžetos. Kopbudžeta izpildē šā gada deviņos mēnešos ir vērojama tendence budžeta tēriņiem kāpt straujāk (+6,2%) nekā ieņēmumiem (+3,8%) salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

Zemāks ekonomikas izaugsmes temps šogad, nekā tas tika plānots, skaidro lēnāku nodokļu ieņēmumu pieauguma tempu. Savukārt izdevumu pieaugums galvenokārt saistāms ar izdevumiem Prezidentūras nodrošināšanai, lielākiem izdevumiem veselības un satiksmes jomā, kā arī grozījumiem likumdošanā, atceļot vairāku sociālās apdrošināšanas pabalstu griestus.

Kopumā kopbudžeta ieņēmumu puse ir par 243,9 miljoniem eiro lielāka nekā pērn un ir 6 694,6 miljoni eiro, kur nodokļu ieņēmumi, nodrošinot lielāko ieņēmumu pieaugumu, ir palielinājušies par 218,8 miljoniem eiro jeb 4,4%. Nodokļu ieņēmumi ir vien par 0,5% mazāki nekā tika plānots iekasēt likumā "Par valsts budžetu 2015.gadam" periodā janvāris-septembris. Būtisko pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumu plāna neizpildi daļēji kompensē akcīzes nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) un nekustamā īpašuma nodokļa (NĪN) ieņēmumu iekasēšana virs plānotā.

Zemāki šā gada ekonomikas pieauguma tempi nekā iepriekš prognozēts, kā arī lielāks piešķirto termiņa pagarinājumu apmērs un PVN aktuālais parāds skaidro PVN deviņu mēnešu ieņēmumu plāna neizpildi par 60 miljoniem eiro jeb 4,1%. Savukārt, salīdzinot ar pērnā gada deviņiem mēnešiem, PVN ieņēmumi ir pieauguši par 37,5 miljoniem eiro jeb 2,7%. Tas skaidrojams ar veikto nodokļa iemaksu palielināšanos, pieaugot kopējai darījumu vērtībai.

Darbspēka nodokļu ieņēmumos vērojams lielākais nodokļu ieņēmumu kāpums pret pērnā gada deviņiem mēnešiem, kur sociālās apdrošināšanas (SOC) iemaksas pieauga par 62,5 miljoniem eiro jeb 4,3% un IIN par 44,1 miljonu eiro jeb 4,4%. Taču ieņēmumi no SOC iemaksām valsts speciālajā budžetā deviņos mēnešos iekasēti par 6,2 miljoniem mazāk nekā plānots. Savukārt IIN iekasēts par 3,9 miljoniem eiro virs deviņos mēnešos plānotā. Darba devēju iesniegtie ziņojumi par nodarbināto ienākumiem atskaites periodā liecina, ka, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, ienākumi palielinājušies par 7%.

Savukārt akcīzes nodokļa ieņēmumi iekasēti par 17,5 miljoniem eiro jeb 3,1% vairāk nekā plānots un par 32 miljoniem eiro jeb 5,7% vairāk nekā attiecīgajā periodā pērn. Lielākais pieaugums vērojams ieņēmumos no naftas produktiem, kur iekasēts par 18,3 miljoniem eiro jeb 6,1% virs plānotā. Saskaņā ar VID datiem patēriņam nodotās dīzeļdegvielas apjoms pārskata periodā, salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, ir pieaudzis par 9,5%. Jāatzīmē arī NĪN ieņēmumu pieaugums par 6,6 miljoniem eiro jeb 4,3% salīdzinājumā ar pērnā gada deviņiem mēnešiem, kas iekasēti par 7,5 miljoniem eiro jeb 5% virs plānotā.

Kopbudžeta izdevumi šā gada deviņos mēnešos veidoja 6 518,6 miljonus eiro, kas ir par 382,5 miljoniem eiro vairāk nekā pērn. Tostarp izdevumi sociālajiem pabalstiem pieauga par 132,8 miljoniem eiro jeb 7,4%, kur izdevumi pensijām palielinājās par 40,5 miljoniem eiro jeb 3,1%, savukārt izdevumi pārējiem sociālajiem pabalstiem dēļ minētajiem grozījumiem likumdošanā, kā arī palielinot ģimenes valsts pabalsta apmēru par otro, trešo un nākamajiem bērniem, pieauga par 92,3 miljoniem eiro jeb 19,7%.

Savukārt tēriņi atbildībai sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem šā gada deviņos mēnešos ir kāpuši par 110 miljoniem eiro jeb 8,3%, kur izdevumi atbildībai valsts budžetā bija par 48,4 miljoniem eiro jeb 7% augstāki, savukārt pašvaldību budžetā – par 61,5 miljoniem eiro jeb 9,7%. Izdevumu kāpums saistāms ar 2015. gada 1. janvāri minimālā darba alga tika paaugstināta no 320 eiro uz 360 eiro.

Izdevumu kāpumu subsidijām un dotācijām, kas šā gada deviņos mēnešos palielinājās par 53,1 miljoniem eiro jeb 4,5% galvenokārt skaidro izdevumu pieaugums veselības aprūpei par 25,3 miljoniem eiro, kā arī sabiedriskā transporta pārvadātāju zaudējumu izdevumu segšanai par 23,9 miljoniem eiro. Tāpat jāpiemin par 48,3 miljoniem eiro jeb 6,2% lielāki tēriņi precēm un pakalpojumiem, kas saistāmi ar izdevumiem Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanu šā gada pirmajā pusē, augstākiem izdevumiem Nacionālo bruņoto spēku uzturēšanai, kā arī lielākiem tēriņiem valsts autoceļu pārvaldīšanai, uzturēšanai un atjaunošanai.

Taču, kamēr valsts budžetā vērojama bilances pasliktināšanās par 158,4 miljoniem eiro salīdzinājumā ar pērnā gada deviņiem mēnešiem, tad pašvaldību budžetos bilance uzlabojās par 19,8 miljoniem eiro, pieaugot no 15,7 miljoniem pērn līdz 35,5 miljoniem eiro šogad, kas galvenokārt saistāms ar būtisku kapitālo izdevumu samazinājumu par 36,3 miljoniem eiro jeb 11,3% šā gada janvāri-septembrī. Izdevumu samazinājums skaidrojams ar pašvaldību mazākiem tēriņiem ES fondu līdzfinansētajiem projektiem, noslēdzoties 2007.-2013. gadu plānošanas periodam.

Finanšu ministrija informē - atbilstoši jaunākajam 2015. gada budžeta izpildes novērtējumam vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 1,4% no IKP. Sagaidāms, ka tradicionāli gada pēdējos mēnešos izdevumi pieaugs vēl straujāk gan valsts budžetā, gan pašvaldību budžetos, tādējādi gada nogalē veidojot kopbudžetā finansiālo deficītu.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-neskatoties-uz-lenaku-ekonomikas-izaugsmi-kopbudzeta-ienemumi-iekaseti-tuvu-planotajam-apjomam>